

Arbetsplan 2009-2010

*Södersunda
skola*

Behandlad av lärarkollegiet: 31.3 2009
Behandlad av Hem- och skola: 23.3 2009
Godkänd av skolnämnden: 11.5 2009

INNEHÅLL - TEXTDELEN

1. MÅLSÄTTNING OCH VERKSAMHETSIDÉ

Etiska grundvärderingar	sid.	4
Mål för elevernas handlingsberedskap och uppträdande		4
Undervisningssyn		4
Kunskapssyn		5
Skolans drogpolicy		5
Förebyggande åtgärder		
Konkreta åtgärder		
Miljöfostran		5
Självstyrelsen i undervisningen		6
Jämställdhet mellan könen		6
Skolans självvärdering		6

2. SKOLANS TIMRESURS

Timresursens användning i allmänundervisning och för särskilda uppgifter		7
Specialpedagogisk verksamhet		7
Övriga uppgifter		8

3. UNDERVISNINGSARRANGEMANG

Tyngdpunktsområden – Mål och metoder		8
Elevhandledning och stödundervisning		10
Beskrivning av undervisning som ges utanför skolan		10
Övriga uppgifter		11
Elevvård		11
Mobbningsberedskap		11
Krisplan		11
Samplanering		13
Dagliga inledande samlingar		13
Elevrådsverksamhet		13
Samarbete förundervisning – skola		13
Samarbete lågstadium – högstadium		13

4. SKOLANS SAMARBETE MED HEMMEN

Information till hemmen		14
-------------------------	--	----

Föräldramöten	14
Utvecklingssamtal	14

5. KLASSAMMANSÄTTNINGAR OCH GRUPPINDELNINGAR

Beskrivning av principen	14
Förteckning över klasser och grupper	15

6. UTVÄRDERING

Utvärdering av skolans verksamhet	15
Utvärdering av eleverna – bedömning	15
Elevernas egen utvärdering	15

7. SKOLANS TIMPLAN

Timplanen för läsåret	16
-----------------------	----

8. FRAMTIDEN

BILAGOR

För eleverna viktiga kontaktpersoner	
Trivselregler	
Jämställdhetsplan SÅHD	
Omdömen åk 1-2	
Omdömen åk 3-6	
Kursplaner	
Förskola - skola	

1. MÅLSÄTTNING OCH VERKSAMHETSIDÉ

Etiska grundvärderingar

Skolan följer de riktlinjer som finns i Landskapets Läroplan för den åländska grundskolan (s 8-9). Vi vill fästa speciell vikt vid att utveckla:

- en god förmåga att verka tillsammans med andra
- respekt för liv, människovärde och jämlikhet

Detta vill vi uppnå genom:

- åldersblandade grupper
- att skapa tillfällen då vi diskuterar värderingar och attityder
- hela skolans personal uppmuntrar eleverna till positivt och ansvarsfullt beteende

Mål för elevernas handlingsberedskap och uppträdande

Skolan vill att eleverna lär sig att samarbeta, lär sig sunda levnadsvanor och får tillfällen att utveckla sin kreativitet.

Då det gäller målet för elevernas uppträdande betonar vi följande, hämtat ur skolans trivselregler:

- Vi uppträder artigt och hövligt mot elever, lärare, personal och gäster
- Vi är aktsamma om varandras och skolans saker
- Vi bemödar oss om att ingen lämnas utanför gemenskapen i skolan
- Vi använder oss av ett vårdat språk
- Vi använder sunt förnuft

Trivselreglerna, som utformats av klass- och elevråd och lärare, finns i sin helhet som bilaga. Trivselreglerna utvärderas varje läsår, och uppdateras vid behov.

Undervisningssyn

Elever är olika, och har olika sätt att lära sig.

Alla lärare skall vara medvetna om detta och kontinuerligt fortbilda sig i olika inlärningsstrategier och –stilar.

Vi strävar efter att så ofta som möjligt i vår undervisning utgå från elevernas referenser och frågor. Utgångspunkten för planeringen av undervisningen skall vara undervisningsmålen. Under detta läsår fortsätter lärarlagen att fokusera på kunskapsmålen i förhållande till kursplanerna. Kunskapsmålen bör klart framgå för eleverna, samt för föräldrar under utvecklingssamtal och föräldramöten.

Vi betonar individualisering. Detta underlättas av våra små undervisningsgrupper, timresursens storlek och till viss del åldersblandade grupper.

Kunskapssyn

Skolan följer Läroplanens anvisningar gällande målsättning, riktlinjer och huvudmoment för de olika läroämnena. Kunskapssynen vilar på att eleverna är olika, har olika behov och olika möjligheter att inhämta kunskap och att redovisa sin kunskap.

Skolans drogpolicy

Förebyggande åtgärder

Undervisning kring ANT (alkohol, tobak och narkotika) ges av skolans lärare enligt den nu gällande läroplanens förslag (Läroplan för landskapet Åland s 9, 33, 35 och 61).

Eleverna i åk 5 och 6 skall ges tillfällen att ofta reflektera och diskutera kring drogproblematik utgående från autentiskt material ss tidningsartiklar, nyhetsinslag etc.

Målet är att medvetandegöra eleverna, snarare än att undervisa dem.

Skolan samarbetar dessutom med föreningen Hem och skola, polis, skolhälsovård och olika föreningar och organisationer (bl a Folkhälsan, Jomala IK och Power Club) som har som uppgift att informera barn och ungdom kring ANT.

Konkreta åtgärder

Skolan accepterar inte tobak, alkohol eller andra droger i skolan eller på skolans område. Skulle en elev av skolans personal påträffas påverkad av alkohol eller andra droger eller rökande tobak, även utanför skolans verksamhetstider och -områden, kontaktas hemmet av skolan. Alla skolans vuxna skall redan vid misstankar om missbruk av ANT i skolan kontakta skolföreståndaren som då tillsammans med klassens lärare undersöker och utreder förhållandena. Eleverna och deras föräldrar skall vara medvetna om denna policy. Policyn kan diskuteras under klassmöten, föräldramöten och HoS-möten.

Miljöfostran

Vi poängterar vårt gemensamma ansvar för den fysiska skolmiljön, arbets-klimatet, omgivningen och medmänniskan. De olika årskurserna studerar *miljölära inom ramen för ämnena omgivningskunskap, biologi, geografi och samhällskunskap*. Vi vill göra eleverna medvetna om att de med sitt eget handlande kan påverka sin närmiljö genom att:

- eleverna uppmärksammas på och deltar i skolans källsortering av papper, kartonger, glas, metall, kompost etc.
- elever och lärare återanvänder material, samt undviker att slösa på skol- och arbetsmaterial
- kökspersonalen uppmärksamgör eleverna på lokalt producerad mat och säsongens råvaror
- hela skolan, elever och personal, arbetar medvetet för att minska skolans elförbrukning genom att släcka onödigt belysning, stänga datorer, skärmar etc
- företa friluftsflykter i närmiljön
- gemensamt städa skolgården inför våren, plantera etc.

Under hösten planeras en miljötemavecka där de olika arbetslagen planerar aktiviteterna utgående från sina årskurser.

Självstyrelsen i undervisningen

Undervisningen kring självstyrelsen är en integrerad del av skolans samlade undervisning. I årskurserna 1-2 berörs ämnet i omgivningskunskap vid de tillfällen då hemkommunen, Åland och Finland behandlas. Ålands historia och självstyre behandlas i årskurserna 3-6. Under läsåret uppmärksammas märkesåret 1809 med reflektioner över de 200 år som gått, främst avseende utvecklingen på Åland och kontakterna mellan Åland, Finland och Sverige. En temadag planeras i samband med Nordisk biblioteksvecka enligt Lr's direktiv.

Jämställdhet mellan könen

Jämställdhet mellan könen skall genomsyra vår verksamhet, och hela skolans personal har här ett speciellt ansvar att ge modeller för detta.

Undersökningar, både nationella och internationella, visar på stora skillnader i flickors och pojkars kunskaper och färdigheter i de olika ämnena (tex. Lappalainen och Hannén, 2000). Undersökningar visar även på stora skillnader i hur lärare bemöter flickor och pojkar. Vi fortsätter att ge akt på vårt bemötande av elever och arbetskamrater avseende genusperspektivet.

För att inte förstärka eventuellt könsrollstänkande hos eleverna har vi inga undervisningsgrupper som enbart består av flickor eller pojkar i ämnen som gymnastik och slöjd. Däremot kan vi vid behov bilda flick- och pojkgupper, tex. för diskussioner kring frågor som berör puberteten.

Hela skolans personal har engagerat sig i den av landskapregeringen initierade fortbildningen i genuskunskap som startade hösten 2008. Skolans kock är skolans genusspecialist. Under detta läsår kommer genusarbetet att fokuseras på trygghet och trivsel i skolan.

Skolans självvärdering

Skolnämnden i Jomala har tillsammans med distriktets övriga skolnämnder beställt en uppföljning på undersökningen av föräldrars attityder till skolan i sin hemkommun. Undersökningen som genomförs av Living, följer under ett antal år upp attityder på lågstadiets årskurser. Resultatet av tidigare års undersökningar ligger som underlag för kollegiets utvecklingsarbete. Som redan nämnts inriktas utvecklingsarbetet under skolåret på trivsel och trygghet i skolan, främst i samarbete med klass- och elevråd och med föreningen Hem och Skola.

Skolan deltar i åländska och nationella utvärderingar och kunskapsprov, främst i kärnämnen. Resultaten från dessa är också riktgivande vid planering av undervisningsstoff och –metoder.

Eleverna i åk 3-4 och 5-6 utvärderar regelbundet dels det egna arbetet, men även skolan i stort. Dessa utvärderingar ger värdefull information och kan användas som utgångspunkter i klasslärarens fortsatta planering.

Eleverna deltar under läsåret i utvärdering av skoltrivsel baserade på förbundet Hem och Skolas material eller motsvarande.

Kollegiet samt hela personalen strävar efter att kontinuerligt, genom samplanering, personalsamtal, medarbetarsamtal och personalmöten, utvärdera och utveckla verksamheten.

2. SKOLANS TIMRESURS

Skolnämnden i Jomala har fastställt timresursens storlek till 160,5 veckotimmar (vt). Till dessa tillkommer timmar för samordnad specialundervisning och ADB-handledning, samt timmar för frivilliga språk vilka förvaltas av SÅHD.

Finskundervisningen handhas av skolans egna lärare.

Timresursens användning i allmänundervisning och för särskilda uppgifter

Åtgår för gemensamma läroämnen (inkl musik)	139
Stödundervisning	1
ADB-handledning	4
Övriga uppgifter	
- bibliotek	1
- AV-utrustning	1
Frivilligt språk (fi åk 5 och 6), KHS	4
Specialundervisningen detta läsår totalt	32 varav
specialundervisning, enskild elev	16
Återstoden av timmar används till delning av slöjd- och språkgrupper, samt till resurs i matematik och svenska	18
Genushandledare	0,5
Användning totalt	200,5

Specialpedagogisk verksamhet

Samordnad specialundervisning ges åt elever hos vilka klasslärare i samråd med speciallärare och/eller skolpsykolog konstaterat läs- och skrivsvårigheter. Sådan undervisning kan också ges åt elev med matematiksvårigheter, eller åt elev som har svårt att följa med i den allmänna undervisningen. Som stöd vid urvalet används främst DLS (läsförståelse och rättstavning) och MAKEKO-prov (centralprov i matematik) för resp. årskurs.

Specialundervisningen kan ges som klinikundervisning eller så att

specialläraren arbetar i klassrummet, med en eller flera elever. Specialläraren eller klassläraren kontakter hemmet och föreslår åtgärder kring berörda elever. Alla berörda elever har egen dokumentation över åtgärder eller ett eget åtgärdsprogram, och vid anpassade lärokurser uppgörs en individuell undervisningsplan. Åtgärdsprogrammet följs av klass- och speciallärare, samt hemmet, och uppföljs och utvärderas vid utvecklingssamtal.

Under de första skolveckorna på höstterminen används största delen av skolans totala specialundervisningskvot för inskolning av nybörjarna.

Övriga uppgifter

Skötsel av skolans elev-, lärar- och handbibliotek sköts av förordnad lärare, NN. Mobbningsgruppens sammankallare är Veronica Helin.

Skötseln av skolans AV- hjälpmedel handhas av skolans föreståndare, och dataapparaturl och -handledning handhas av Siw Kyrkslätt-Henriksson. Skolans lärare och assistenter har rastövervakningsansvar 30 minuter varje morgon vid skolskjutsarnas ankomst.

3. UNDERVISNINGSARRANGEMANG

Tyngdpunktsområden

Läsårets övergripande tyngdpunktsområden är:

Skriv- och läsinlärning med datorns hjälp (åk 1-2)

Mål

Effektivera läsinlärningen genom eget skrivande. Stimulera eleverna att producera egna tankar och åsikter och bli deltagare i kollektiva dialoger

Metoder

Tala – lyssna – skriva – läsa

Även icke-verbalt språk i olika kombinationer som bakgrund för skrivning på dator.

IKT som metod, inte som ett mål i sig.

Stimulera skrivande

Mål

Utveckla fantasi och lust att skapa med hjälp av språket, både individuellt och i dialog med andra. Eleverna skall kunna producera texter med olika syften som redskap för kommunikation och kunna tillämpa vanliga regler för skriftspråk och stavning.

Metoder

Medskapande elevarbete inom en struktur. Läromedlet Litteraturboken (Heilä-Ylikallio mfl) används i åk 1-4.

Baskunskap läsa

Mål

Skolan skall lyfta fram boken som en källa till glädje och upplevelser.

Vi fortsätter att betona litteraturundervisning och göra den mångsidig.

Elevernas litteraturkunskaper och litteraturintresse skall öka genom aktiv, reflekterande läsning.

Genom läsoplevelser stimulera till skrivintresse.

Metoder

- skolan uppmärksammar och integrerar skön- och facklitteratur i hela skolarbetet, främst inom ramen för svenska, men också som en del av andra ämnen

- täta tillfällen till hög- och tystläsning, "Hela skolan läser" en gång per termin

- fortsätta samarbetet med det kommunala biblioteket, dvs biblioteksbesök 1 gång/månad/klass samt med BLD

- fortsätta komplettera skolbiblioteket med högklassig barn- och ungdomslitteratur

Matematiklaborationer

Mål

Effektivera och berika matematikundervisningen.

Stimulera elevernas tankar om matematik och hjälpa dem att utveckla egna strukturer och strategier

Metoder

Regelbundna, schemalagda laboreringstillfällen då eleverna ges tillfällen att i smågrupp samtala, reflektera och skaffa sig kunskap om matematiska begrepp, strukturer och strategier. Laboreringen handhas av kompanjonlärare på matematiktimmarna. Ämnet matematik prioriteras således gällande resurstimmar

Lek och rörelse

Mål

Stimulera eleverna till fysisk aktivitet även de dagar man inte har gymnastik på schemat.

Metoder

Mu/Gy (lek och rörelse) i åk 1-2 1 vt.

Avslappning/"Röris" ca 5 min/dag i åk 3-4

Vuxenledda promenader ett par gånger i veckan

Genusarbete

Mål

Eleverna medvetandegörs om ansvaret för den gemensamma arbetsmiljön och ett gemensamt ansvar för medmänniskan. Elever och personal skall oavsett kön i skolan bemötas på ett jämbördigt sätt med likvärdiga förväntningar, krav och rättigheter.

Metoder

- fadderverksamhet då äldre elever arbetar med nybörjarna
- tillfällen då värderingar och attityder diskuteras i klass, på samlingar och elevråd
- arbetsmaterialen Stegvis i alla årskurser regelbundet varje vecka
- klassråd och elevråd då t.ex. gemensamma normer eller aktuella problem diskuteras (se vidare punkt 3.4.4 Elevrådsverksamhet)

Vi fortsätter att arbeta i **lärarlag**. Med lärarlag menar vi att flera vuxna har ansvar för en större grupp, att varje lärare kan ha ett övergripande ansvar för ett eller flera ämnen, teman, elevgrupper etc.

Vid läsårets början gör lärarlagen sina läsårsplaneringar, där det konkret framgår hur tyngdpunktsområdena vävs in i undervisningen, gemensamma projekt, vilka tidpunkter som är aktuella osv.

Elevhandledning och stödundervisning.

I skolans elevvårdsgrupp ingår skolpsykolog, hälsovårdare, föreståndare, samt vid behov klasslärare, speciallärare och annan berörd personal. Gruppen träffas då behov uppstår. I frågor som rör elevernas språkval samarbetar vi med distriktets högstadieskola. Information rörande språkval, sammanställt av studiehandledaren på KHS, delas på vårvintern ut till föräldrar och elever i åk 4 och 6, om möjligt i samband med föräldramöten.

För stödundervisning har reserverats 1 vt vilken kan utnyttjas av klass- eller timlärare. Stödundervisning ges då en elev visat svaga kunskaper i ett ämne eller tillfälligt blivit efter på grund av sjukdom eller liknande. Stödundervisning kan också ges i små grupper. Stödundervisning ges inte åt elever som varit borta pga. t.ex. utlandsresor. Beslut om tillfällig stödundervisning tas i samråd med eleven och hemmet.

Undervisning utom klass

Verksamhet utom klass ses som en naturlig del av Södersunda skolas verksamhet. Vi promenerar regelbundet i skolans närmiljö, ett par gånger i veckan per klass. Simundervisning ges i Mariebad, Godby eller Folkhälsans allaktivitetshus. Gemensamma friluftsdagar ordnas höst, vinter och vår. Skollunchen intas då i det fria, och målet är att eleverna lär sig att utrusta sig efter väder. Vandringar kan ordnas i till undervisningen anknuten miljö, och på vintern företas en utfärd till Germundö Alpin. Skolans elever deltar i skolidrottsevenemang och besöker åländska museer och sevärdheter då det är ekonomiskt möjligt.

Studiebesök och exkursioner ordnas i anslutning till aktuellt stoff inom ramen för skolans budget.

Vi utgår från modellen:

åk 1-2: en skoldag i skogen

åk 3-4: en skoldag utanför skolan

åk 5-6: en heldag inom Åland

Variationer kan förekomma beroende på lärarens, elevernas eller föräldrarnas intressen och initiativ.

Skolan kan, då vi finner det ändamålsenligt och då det faller inom ramen för vår budget, göra resor på skoltid till t.ex. utställningar, kultur- och idrottsevenemang både på och utom Åland. Under läsåret deltar skolan i samövningar etc i samband med Skolmusik 2010 på Åland och i radions Kunskapscup, om sådan ordnas.

Övriga uppgifter

Anpassade lärokurser

Vid läsårets början läser en elev i åk 4 anpassade lärokurser i samtliga ämnen (med reservation för ändring) utom i konst- och färdighetsämnena.

Elevvård

Skolans hälsovårdare har mottagning på tisdagar.

Skolpsykologen besöker skolan varannan torsdag, jämna veckor.

I skolkatalogen samt i utskick till hemmen informeras föräldrarna om skolhälsovård, tandvård och skolpsykolog.

Skolans elevvårdsgrupp består av skolans föreståndare och hälsovårdare, skolpsykolog och berörd lärare. Elevvårdsmöten hålls vid behov varannan vecka, då aktuell klasslärare medverkar. Föräldrar informeras då deras barn diskuteras. Vid behov kan samplaneringstillfällen avdelas för elevvårdsärenden.

Skolan har en krisplan och en plan för att motverka mobbning.

Mobbningsberedskap

Skolan arbetar kontinuerligt med att förebygga mobbning genom metoderna på s 9-10.

Skolan godkänner inte mobbning.

Vi anser att det är mobbning i skolan då:

- en elev upprepade gånger utsätts för trakasserier av en eller flere andra elever.

Mobbning kan vara knuffar, slag, hån, utfrysning, förtal bakom ryggen eller motsvarande handling med avsikt att skada eller såra den andra.

Det är inte mobbning då:

- två psykiskt eller fysiskt jämnstarka personer bråkar med varandra, även om det sker upprepade gånger. Mobbning är inte heller tillfälliga påhopp riktade mot någon godtycklig elev. (Def. enl C. Salmivalli, 1998, 2003)

Då det utmärkande för mobbningen är att den skall vara osynlig för vuxna bör signaler från elever, föräldrar och andra vuxna tas på allvar.

Då vi får signaler om mobbning

- samlar vi så mycket fakta som möjligt om vad som hänt, när det hänt samt vilka som varit inblandade
- håller två vuxna enskilda samtal med mobbaren/mobbarna. Berörda föräldrar kontaktas utifrån mobbningsgruppens bedömning. I mobbningsgruppen ingår Veronica Helin, Kerstin Dahlgren-Ståhlman och Camilla Hellström.
- vid behov konsulteras skolpsykolog och/eller skolhälsovårdare.
- mobbningsgruppen håller ett eller flere uppföljningsmöten, efter behov.

Krisplan för Södersunda skola

I skolan finns en krisgrupp/elevvårdsgrupp. I gruppen ingår följande personer

- föreståndaren
- berörd klasslärare
- skolpsykolog Carita Saku
- skolhälsovårdare Agneta Backman/ Sonja Westerlund (tj.ledig tom 31.12-10)

Vid plötsliga olyckor eller dödsfall i skolan handlar vi enligt följande modell:

- ambulans kontaktas (vid behov även polis) och någon av skolans personal följer med till sjukhuset
- för att kontakta hemmet finns klasslistor med telefonnummer hem och till föräldrarnas arbetsplats hos respektive klassföreståndare samt i skolans kansli
- enligt överenskommelse tar annan lärare hand om resten av klassen

Om det som händer berör en enda klass:

- information till klassen ges av någon som känner eleverna väl och som vet vad som hänt
- eleverna ges möjlighet att prata om det som hänt
- i det fall att elever måste sändas hem ringer någon i personalen till berörda elevers föräldrar, som hämtar och tar hand om barnet.
- vid behov sammankallas krisgruppen som erbjuder stöd utifrån rådande situation.

Om det som händer berör hela skolan:

- klassläraren eller timlärare samlar klassen
- information om vad som hänt ges och eleverna bereds tillfälle att samtala om saken
- skolkansliet informeras
- i övrigt som ovan

Samplanering

Vid schemaläggning underlättar vi samplaneringen genom att alla lärare slutar samtidigt en dag i veckan för gemensamt kollegiemöte (assistenter deltar enligt överenskommelse och vid behov). Lärarna i ett arbetslag bereds tillfälle till gemensam planering. Kollegiet kan också samlas till pedagogiska träffar då särskilt tidskrävande frågor behandlas.

Vissa samplaneringar kan avdelas helt för elevvårdsärenden (se punkt 3.4.1 Elevvård) och skolans elevvårdspersonal kan då medverka. Vid behov inbjuds kommunens socialarbetare eller annan personal inom vården.

Inledande samlingar

Dagliga samlingar sköts av respektive klasslärare. Övriga samlingar, ca en per månad, hålls som inledning/avslutning på aktuellt tema, projekt, högtid etc.

Elevrådsverksamhet

Regelbundna, elevaktiva klassamtal (= *klassråd*) då t.ex. gemensamma normer eller aktuella problem diskuteras i resp klass.

Vid detta klassråd kan 1-2 elever utses, vilka kommer att representera klassen vid *elevråd*. Klassrådet sammanställer majoritetens åsikter i den aktuella frågan och representanterna har fullmakt att fatta beslut.

Under elevrådet förs ordet av en lärare eller en elev. Mötena protokollförs och delges elever och personal.

Elevrådet sammanträder vid behov, då lärare eller elever anser det aktuellt.

Samarbete förundervisning - skola

Nybörjarklassernas lärare samarbetar med förskolepersonalen på berörda förskolor genom återkommande informationsträffar, på våren i samband med förskolebarnens skolbesök, och på hösten som uppföljning av skolstarten. En gemensam, övergripande arbetsplan har utarbetats. De blivande ettornas föräldrar inbjuds till skolan under vintern i samband med skolmognadsprov. De blivande ettorna besöker klasserna 1-2 under två besök på våren, då de deltar i undervisningen, bla. i gymnastik. Vid det tredje skolbesöket får de träffa sina blivande klasskamrater och lärare. Då tillbringar nybörjarna hela förmiddagen samt äter lunch på skolan. I slutet av vårterminen inbjuds de blivande ettornas föräldrar till skolan på föräldramöte med information om skolstarten, HoSs verksamhet etc. Vid behov, på föräldrars eller personals önskemål, kan flere skolbesök ordnas.

Samarbete lågstadium – högstadium

Skolans kollegium deltar i gemensamma kollegiemöten med högstadiets lärare inom ramen för projektet ”En sammanhållen 1-9 skola i distriktet”.

4. SKOLANS SAMARBETE MED HEMMEN

I Södersunda verkar en registrerad Hem och skolaförening. Föreningen håller regelbundna styrelsemöten samt höst- och vårmöten enligt föreningens stadgar. Lärarna har en ordinarie medlem och en suppleant i föreningens styrelse.

Information till hemmen

Vi strävar till att informera hemmen kontinuerligt på följande sätt:

- eleverna får info-mappar i åk 1. I info-mapparna skickas skolans utskick till hemmen. Dessa mappar följer eleverna genom lågstadiet.
- information minst en gång i månaden (månadsbrev / veckobrev) till hemmet om klassens arbete
- föreståndarens månadsbrev med övergripande information, även på webben
- övriga gemensamma utskick vid behov

Föräldramöten och –besök

De blivande ettornas föräldrar inbjuds till två möten på vårterminen innan skolstart. Klassläraren tar initiativ till föräldramöte minst en gång per termin. Även klassombud/klassförälder eller föräldrar i klass kan ta initiativ till ett föräldramöte. På vårterminen kommer föräldrar till elever i åk 6 att informeras om distriktets språkprogram samt om övergången till högstadiet. Hem och skolaföreningen och kollegiet arbetar aktivt under läsåret för att föräldrar besöker skolan under dagtid, minst en gång per familj och läsår.

Utvecklingssamtal

Utvecklingssamtalen ska fungera som den viktigaste informationslänken mellan skolan och hemmen.

Varje klasslärare håller personliga, enskilda samtal med klassens elever. Resultatet av dessa, samt de äldre elevernas dokumenterade planeringar och/eller utvärderingar av skolarbetet utgör grunden för utvecklingssamtalen. Elever och föräldrar erbjuds utvecklingssamtal varje termin. Förälder kan också ta initiativ till utvecklingssamtal.

5. KLASSAMMANSÄTTNINGAR OCH GRUPPINDELNINGAR

Beskrivning av principen

De faktorer som styr arbetet med undervisningsgruppernas storlek och sammansättning är:

- timresursens storlek
- det sociala klimatet i en grupp
- enskilda elevers behov, tex medicinska
- fördelningen mellan pojkar och flickor

- skolnämndens strävan till relativt små undervisningsgrupper
- Undervisningen ges i allmänhet i basgrupperna. Dessa grupper kan periodvis delas ytterligare för att få små elevgrupper vid t.ex. laborationer och genomgångar av nytt stoff eller för att på annat sätt få en optimal undervisningsgrupp.

Förteckning över klasser och grupper

klass	flickor	pojkar	totalt	klasslärare
1-2A			18	Susanne Hernell
1-2B			18	Kerstin D-Ståhlman
3-4A			15	NN
3-4B			14	Veronica Helin
5-6A			13	Josephine Lönngren
5-6B			13	Ann-Britt Harberg

Klasslärarna i åk 1-2 utgör ett arbetslag, klasslärarna i åk 3-4 utgör ett, och lärarna i åk 5-6 utgör ett arbetslag. Timlärarna väljer ett lärarlag och arbetar med dem enligt behov. Under läsåret arbetar elevassistenter främst i åk 1-2 och 3-4.

6. UTVÄRDERING

Utvärdering av skolans verksamhet

En fortlöpande utvärdering av vår undervisning och den verksamhet som skolan bedriver ser vi som mycket viktig.

Som nämndes i kap. 1 Målsättning och verksamhetsidé, sker utvärdering bl.a. under kollegiets samplaneringar, genom medarbetarsamtal, personalmöten etc. samt genom enkäter riktade till personal, elever och föräldrar och genom samarbetet med Hem och skola. Skolan deltar även i åländska kunskapsprov, samt i nationella utvärderingar initierade av Landskapsregeringens utbildningsavdelning.

Utvärdering av eleverna – bedömning

Skolan följer de anvisningar kring elevbedömning som finns i Läroplanen (sidorna 18-23). Omdömen ges i slutet av varje termin på de formulär som godkänts av skolnämnden (bilaga 2 och 3). *Kollegiet deltar aktivt i de diskussioner som förs kring en revidering av landskapets bedömningsgrunder för grundskolan.*

Elevernas egen utvärdering

Denna kan göras t.ex.:

- genom elevens dokumentation av olika arbeten
- vid regelbundna utvärderingstillfällen, enskilt eller i klass (skriftligt eller muntligt)

- vid enskilda samtal mellan lärare och elev
- vid diagnoser och tester samt genom olika enkäter

Vi strävar till att eleverna skall vara medvetna om sina starka och svaga sidor och om sin utveckling. Tillsammans med eleven och hemmet uppgörs olika delmål vad det gäller t.ex. kunskapsutveckling och social utveckling. Detta kan också göras vid andra tillfällen än utvecklingssamtalen.

7. SKOLANS TIMPLAN

Timplan 2009-2010		SÖDERSUNDA SKOLA						
Föreskrivet timantal i läroplanen								
Läroämne eller ämneshelhet	Veckotimmar minimum	Timmar Under sex läsår	Åk 1	Åk 2	Åk 3	Åk 4	Åk 5	Åk 6
	Åk 1-6	Åk 1 - 6	Per v	Per v	Per v	Per v	Per v	Per v
Svenska	32	35	7	7	6	5	5	5
Matematik	22	24	4	4	4	4	4	4
Omg.kunskap åk 1-3	17	17	2	2	3,5	3,5	3	3
Natur- och miljökunskap								
Biologi					(1,5)	(1,5)	(1)	(1)
Geografi					(1,5)	(1,5)	(1)	(1)
Miljölära Fysik och kemi					(0,5)	(0,5)	(1)	(1)
Samhällsorienterat	11	11						
Religionskunskap / livsåskådningskunskap	6	6	1	1	1	1	1	1
Samhällslära, ekonomi och historia	3	5			0,5	0,5	2	2
Konst och färdighetsämnen	44							
Musik	6	11	1,5	1,5	2	2	2	2
Bildkonst	6	10	1	1	2	2	2	2
Slöjd	8	10	1	1	2	2	2	2
Gymnastik och idrott	12	13	2,5	2,5	2	2	2	2
Engelska	8	8		1	1	2	2	2
Frivilligt språk	4	4					2	2
Finska								

Tyska								
Gemensamma läroämnena sammanlagt	132 - 144	139	20	21	24	24	25	25
Elever med frivilligt språk sammanlagt	136 - 148	143					27	27

8. FRAMTIDEN

Mål och visioner

Kollegiet ser fram emot en revidering av bedömningsgrunderna. *Vår strävan är att vår egen målformulering blir klar, tydlig och mätbar.*

Kollegiet strävar efter att lärarnas årskursvisa/klassvisa planeringar är färdiga i ett tidigt skede av höstterminen. I planeringarna skall arbetsgruppens mål och metoder, samarbetsprojekt och tidsplaner klart framgå.

Vi vill också arbeta för rutiner (grupptest, screening etc.) vilka på ett tidigt stadium skall upptäcka inlärningssvårigheter hos eleverna, samt åtgärda dem med hjälp av adekvata, individuella handlingsplaner. Handlingsplanerna förutsätter ett kompetent team med speciallärare, klasslärare, assistenter och annan resurspersonal. Detta skulle underlättas om en kontinuitet i personalens sammansättning kunde garanteras, en resurstilldelning av specialpedagogisk kompetens som svarar mot det faktiska behovet kunde garanteras samt av ett specialpedagogiskt resurscentra, allmänt för landskapet eller skoldistriktet.

Kollegiet vill upprätthålla en skola där elevens individualitet får en framskjuten plats i verksamheten. Detta tror vi att vi kan uppnå genom att

- ha kontinuitet i lärarkollegium och personal
- ha kontinuitet i klassammansättning, dvs 6 basundervisningsgrupper
- använda individualiserande arbetssätt
- kontinuerligt utveckla vårt kunnande kring inlärning, diagnostisering och utvärdering
- verka för välfungerande utvärderingssystem.

För eleverna viktiga kontaktpersoner:

Skolföreståndare Marika Kevin, tel 32471

Viceföreståndare Kerstin Dahlgren-Ståhlman, tel 32471

Kanslist Ann Sindén, tel 32471

Hälsovårdare Agneta Backman (from 1.1 2010 Sonja Westerlund), tel 0457 529 1065

Skolpsykolog Carita Saku, tel 328 722 fredagar, 0457 526 7370 alla dagar kl.9-10

Skoltaxi, tel 32411

Williams buss, tel 31138

Skoldirektör P-O Friberg, tel 328 717

Jomala bibliotek, tel 31725

Fritidschef Tom Liljeblad, tel 31580

Fritidsledare Kaj Backas, tel 0457 569 2259

4H verksamhetsledare tel 040 752 3901

TRIVSELREGLER FÖR SÖDERSUNDA SKOLA

ALLMÄNT

- vi använder sunt förnuft i alla lägen
- vi uppträder artig och hövligt mot elever, lärare, skolpersonal och gäster
- vi använder oss av ett vårdat språk, och använder inte svordomar
- vi lämnar inte någon utanför gemenskapen
- ytterkläder och skor lämnas prydligt vid den egna klädkroken
- vi är aktsamma om skolans och andras saker, och tar inte andras saker utan lov
- under skoltid får man inte äta godis och tuggummi
- mobiltelefoner och andra värdesaker lämnas in till kansliet under skoldagen
- vi rör oss lugnt och tyst i korridorer och gemensamma utrymmen

MÅLTIDER

- vi smakar på all mat, och äter upp det vi själva har tagit
- vi använder ett snyggt bordsskick
- ljudnivån i matsalen hålls låg

SKOLGÅRDEN

- alla raster är uteraster. Köldgräns -15.
- det är inte tillåtet att lämna skolans område utan lov av lärare
- det är förbjudet att kasta stenar, pinnar etc
- snöbollskastning är tillåten endast i skilt anvisat område
- i väntan på skjuts håller vi oss på skolgården

SKJUTSAR OCH UTFÄRDER

- ljudnivån i taxi och buss skall hållas låg
- chauffören bestämmer i sitt fordon
- säkerhetsbälte är obligatoriskt i bilar, bilkudde obligatoriskt om man är under 135 cm lång

JÄMSTÄLLDHET I SÖDRA ÅLANDS SKOLOR

<p>Övergripande mål,</p>	<ul style="list-style-type: none"> ■ I vår skola bemöts alla oavsett kön på ett jämbördigt sätt. Med detta avses likvärdiga förväntningar, krav och rättigheter. ■ I vår skola får pojkar vara pojkar och flickor få vara flickor och alla ska oberoende av kön få utvecklas optimalt. ■ Vår skola är lika motiverande, anpassad och intressant för både flickor och pojkar
<p>Delmål</p>	<ul style="list-style-type: none"> ■ Få bort speciellt pojkars våldsamma beteenden ■ Få bort kränkningar i ord och handling mellan flickor och pojkar ■ Fånga upp barn som lever med våld i hemmet. ■ En starkt sund självkänsla hos flickor och pojkar ■ Flickor och pojkar ges lika mycket utrymme ■ En saklig bedömning
<p>Åtgärder</p>	<ul style="list-style-type: none"> ■ För att nå målen krävs: ■ Ledning skolvis och i distriktet ■ Distriktsmötet/ledningsgruppen stöder och samordnar ■ Ledningen gör kontinuerliga uppföljningar och utvärderingar ■ Personalen utbildas ■ Genuspedagog på varje skola <p>Tids- och ekonomiska resurser. Projektpengar avsätts för avlöning till lärare vid möten och fortbildning.</p>

Södersunda skola
Arbetsplanen 2009-2010

Ämnesplaner, tyngdpunkter och stoff årskursvis
Målformuleringar och tyngdpunkter under arbete

Svenska

Årskurs 1-2

Språklekar

Muntl instr

Återberätta

Uppträda,berätta

Alfabetet

Inledande läsning i egen takt

Förberedd högläsning

Skriftl instr

Korrekt penngrepp

Texta tydligt

Påbörja skrivstil

Mellanrum mellan orden

Ljudenliga ord

Vokaler o konsonanter

Dubbelteckning

Ordlista introduceras

Meningar, punkt, stor bokstav

,?;! introduceras

Berättelser, dikter

Dagbok

Meddelanden

Tankekartor

Tyngdpunktsområden:

- ⊗ Språklekar – dela meningar i ord
 - dela ord i stavelser
 - urskilja ljud
 - rim
- ⊗ Bokstavsgenomgång
- ⊗ Inledande läsning med skönlitteratur
- ⊗ Skrivinlärning (med hjälp av datorn)
parallellt med trad. läsinlärning
- ⊗ Läsutvecklingsschema

Årskurs 3-4

Korta föredrag
Intervjua
Nordiska språk
Dialekter
Alfabetisk ordning
Ordlistor, uppslagsverk, facklitteratur
Biblioteksklassifikationssystem
Tidningar, tidskrifter
Högläsning, temaläsning, läsförståelse, stödordsteknik
Författarporträtt
Automatiserad skrivstil
Dubbelteckning
O – å, e – ä
Ng-, j-ljudet
Släktord
Stamändelse
M och n före d och t
m-ljudet
sj-ljudet, tj- ljudet
Berättelser, dikter
Processkrivning, enkel
Meningsbyggnad
Skiljetecken, talstreck, stor/ liten bokstav efter !?
Dagbok, egen planering, utvärdering
Recensioner, sammandrag
Brev
Meningar, styckeindelning
Avstavning
Ordklasser; böjning, tidsformer
Konkreta ordspråk
Förkortningar
Lånord
Drama

Tyngdpunktsområden:

- ☒ Läsutveckling genom skönlitteratur
- ☒ Läsförståelse
- ☒ Inspirera till fri skrivning utgående från ett tema
- ☒ Processkrivning
- ☒ Skrivstil
- ☒ Rättstavning
- ☒ Meningsbyggnad

Årskurs 5-6

Diskussion, argument
Anförande, intervju
Genreläsning
Bokanalyser
Sj-,tj-ljudet
Släktord
Lånord
Satsbyggnad
Styckeindelning
Huvudsats, bisats
Dialoger
Dikter, berättelser
Processkrivning
Protokoll, utvärdering
Ordklasser; subst, adj, ver, räkn ord, pronomen (åk 6)
Satsdelar; subj, predikat, obj (åk 6)
Slang, fackspråk
Ordlistor
Förkortningar
Drama

Tyngdpunktsområden:

- ☒ Skönlitteratur och fri skrivning utifrån olika genrer och teman
- ☒ Muntlig framställning
- ☒ Skrivstil
- ☒ Språklära: ordklasser och satsdelar
- ☒ Rättstavning

Matematik

Årskurs 1-2

Naturliga tal 0-100/1000
Talförd
Tiopar
>, < större än, mindre än
= lika med
Add och subtr inom talområ 0-100
Sambandet add och subtr
Add och subtr. tabeller/algorithm med en växling
Åk 2: multipl 1-5, 10
Addition o subtraktion talomr 0-1000

Uppskatta o mäta längd; m, cm/ volym; l, dl, massa; l, d
Tid; hel- o halvtimme/ kvart över o före, fem över o före
Dagar, månader, år (åk 2)
Euro och cent

Tyngdpunktsområden:

- ☒ Tala matematik (laborationer och problemlösning)
- ☒ Taluppfattning, positions-systemet
- ☒ Sifferskrivning
- ☒ Addition, subtraktion, multipl. (åk 2)
- ☒ Samband mellan räknesätten
- ☒ Algoritmerna enl. *en* modell

Grundformer; kvadrat, rektangel, triangel, cirkel/ tredimensionella figurer

Årskurs 3-4

Naturliga tal 0-10 000/ 100 000

Positionssystemet

Add.algoritm med en minnessiffra/ flera minnessiffror

Subtr algoritm med en växling/ flere växlingar

Multipl 1-10

Enkel multipl algoritm (u minnessiffra)

Divisionstabeller/ kort o lång division m ensiffrig nämnare, division av tal som slutar på 0

Tid; s,m,h

Klockan/ tidtabeller

Kalender

Längd; km, m, cm, mm/mil, km, m, dm

Massa; kg, g/ ton, kg, hg, g

Volym; l, dl/ l, dl, cl, ml

Euro och cent

Plangeometriska figurer; sida, hörn / kub o rätblock, omkrets

Åk 4 bråk; som del av antal, som del av helhet

Tyngdpunktsområden:

- ☒ Tala matematik (laborationer och problemlösning)
- ☒ Positionssystemet
- ☒ Multipl. tabellerna
- ☒ De fyra räknesätten, algoritmer enl *en* modell
- ☒ Divisionsalgoritm; ”trappan”

Årskurs 5-6

Naturliga tal 0-1000.000, åk 6 0-1000.000.000

Positionssystemet

Decimalform; tiondel, hundradel, tusendel

Procentbegreppet

Tal i bråkform o i blandad form

Add o subtr av liknämninga bråk

Sambandet mellan bråk, decimaltal o procent

Åk 6: negativa tal, termometern

Liknämninga och oliknämninga bråk

$\frac{1}{2}$, $\frac{1}{3}$, $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{5}$, $\frac{1}{10}$ av procent

Addition o subtraktion; huvudräkn,

uppställning

decimaltal

(åk 6: flera minnessiffror)

Multiplikation; tabellerna,

decimaltal,

med 10,100,1000

Tyngdpunktsområden:

- ☒ Laborationer
- ☒ Algoritmer enl. *en* modell
- ☒ De fyra räknesätten, ordn. följd
- ☒ Bråk
- ☒ Positionssystemet
- ☒ Enheter
- ☒ Geometri i praktiken
- ☒ Procentbegreppet

med tal som slutar på noll
Division; tabellerna,
division med en- och tvåsiffrig nämnare
kort division och divisionsalgoritmen
decimaltal
medeltal
division med 10,100,1000
division med tal som slutar på noll
Räknesättens ordningsföljd
Avrundning till heltal
Enklare procenträkn, rabatt
Åk 6: parenteser
Avrundning till tal i decimalform
Massa-, volym- och längdenheterna
Åk 6: prefixen milli-, centi-, deci-, (deka-, hekto-), kilo-
Enhetsbyten, även med tal i decimalform
Tid o tidsberäkningar
Punkt, linje, sträcka
Kvadrat, rektangel, romb, (åk 6: parallelogram), diagonal
Area av fyrhörningar
Omkrets
Vinklar; rät, rak, trubbig, spetsig
Rätblock, kub
Åk 6: Cirkeln o dess delar
Klot
Volym
Vinkelsumma
Koordinatsystem
Likformighet o skala
Symmetri
Inledande algebra
Åk 6: enkla funktioner

Omgivningskunskap

Årskurs 1-2 (3)

Närmiljön: Årstider, växter, djur, husdjur.
I skolan, hemmet, trafiken.
Tiden. Traditioner.
Hälsa: Mat, hygien, bordskick, motion, våra sinnen.
Rymden
Vatten

Fysik/kemi (ingår som temaområden i de natur- och samhällsorienterande ämnena)

Årskurs 1-6

Materia och energi

Tyngdpunktsområden:

- ☒ Jag själv och andra
- ☒ Naturen
- ☒ Kulturmiljön
- ☒ Friskvård
- ☒ Sevärigheter i
närmiljön

Människan och omgivningen/miljön
Organismer och livsmiljö
Jordklotet och rymden

Åk 5-6

Mätning
Densitet
Tryck
Värme
Ljus-optik
Ljud-akustik
Elektricitet
Magnetism

Fast form
Flytande form
Gas
Lösningar
Materia
Kemiska föreningar
Syror
Baser

Miljölära

En ämnesshelhet som enl. läroplanen skall genomsyra all undervisning och verksamhet i skolan.
Under arbete: tyngdpunktsområden för de olika årskurserna
Materia och energi
Organismer och livsmiljöer
Jorden och dess regioner
Människan och miljö

Biologi

Åk 3

Förutsättningar för liv
Kretslopp
Husdjur
Närmiljöns djur
Närmiljöns växter
Svampar, bakterier
Inhemskt däggdjur
Årscykler: viloperod, tillväxt, häckning

Åk 4

Biotoper i Skandinavien

Organisk växelverkan

Årscyklar: flyttning, utfodring, övervintring, växelvarma djur

Fiskar, groddjur, ödlor, kräldjur, ormar, sälar, insekter, fjärilar

Fröväxter

Åk 5

Mikrobiologi

Närmiljön; skogen, havet

Människokroppen

Åk 6

Jordbruk

Djurhållning

Fiskodling

Pälsdjur

Vår fåglar

Människans biologi (pubertet och fortplantning)

Geografi

Årskurs 3

Hembygden

Årstider och väderlek

Kartan o landskap

Vatten

Berggrund

Jordmån

Land/stad

Åland

Finland

Våra grannar

Åk 4

Nordiska länder

Östersjön

Årskurs 5

Jordklotet o världskartan

Poler o vändkretsar

Tid

Europas länder

Nord- o Sydamerika

Åk 6

Gradnätet

Klimatzoner

Världsdelarna

Religionskunskap

Årskurs 1-2

Etiska samtal om likheter – olikheter, trygghet – rädsla, tacksamhet – ansvar, vänskap-hjälpssamhet, glädje – sorg, liv – död

Psalmer; Gud som haver, Vem är det som kommer på vägen, Vi sätter oss i ringen, Tusen stjärnor, Det finns en plats, Tryggare kan, Jag lyfter ögat,

Hosianna, Härlig är..., Stilla natt, De trodde att Jesus var borta, Måne o sol, Den blomstertid, Sommarpsalm från Åland

Böner

År 1: Gamla testamentet; Skapelseberättelsen

Nya testamentet;

Jesus som barn

Jesus och barnen

Jesu vänner, några lärjungar

Jesus hjälper; 5 kornbröd och två fiskar, Jarius dotter

Möte med människor; Sackeus

Jesus i stormen

Jul, påsk, vår

Dopet

Besök i kyrkan

Nattvarden i samband med påsken

Mission

År 2: Bibeln o dess delar

Nya testamentet;

Jesu möte med människor; Marta och Maria, Matteus, Jesus botar en blind

Den gyllene regeln

Liknelser; Den gode herden, Den barmhärtige samariten

Kyrkoåret; Mikaelidagen, Alla Helgons dag, advent, jul, påsk, pingst

Årskurs 3

Etiska samtal

Gamla testamentet;

Noa

Abraham o de andra patriarkerna

Josef och hans bröder

De tio buden

Saul

David
Salomon

Årskurs 4

Etiska samtal
Nya testamentet;
Jesus ur historisk synvinkel
Vem var Jesus
Evangelierna
Jesu uppväxt
Johannes döparen
Jesus bland människor
Påsk, pingst, Kristi himmelsfärd
Olika religioner
Vår hemförsamling
Sakramenten

Åk 5

Etiska samtal
Nya testamentet;
Apostlarna
Nya församlingar
Petrus o Paulus
Den kristna etiken
Människans lika värde
Franciskus
Heliga Birgitta
Luther
Kyrkoåret
Kristen i dag, i öst o väst
Kristendomen förenar

Åk 6

Kristendomens spridning och former
Mission
Världsreligioner i samb med historia o geografi
Etik

Livsåskådningskunskap (under arbete)

Samhällskunskap

Åk 3-4

Närsamhället; boendemiljö, trafik, handikapp, allemansrätt
Lag o rätt; i familj o skola
Mediefostran; IKT (telefon, mobiltelefoni, datoranvändande)
Demokrati; skola, föreningar

Åk 5

Miljömedvetenhet
Demokrati; kommun o landskap
Lag o rätt; i samhället, brott o påföljder
Mediefostran
Ekonomi; egen o hemmens
Trafik

Åk 6

Reklampåverkan
Mediefostran
Trafikkunskap
Självstyrelsen

Historia

Historia i åk 3-4 ingår i **ämnesshelheten omgivningskunskap**. Tyngdpunkten är Ålands natur, kultur och forntid.

Årskurs 3

Nordiska sagor och sägner

Årskurs 4

Tidslinje
Stenålder
Bronsålder
Järnålder

Årskurs 5

Det svenska rikets historia
Medeltiden, inkl Åland o kyrkorna, Kastelholm, klostret på Kökar, kungsgårdarna
Vasatiden, inkl reformationen på Åland, häxprocesser, Gloskär spetälskehospital
Stormaktstiden, inkl postväsendet över Åland
Frihetstiden, inkl Åland o Stora o lilla ofreden
Gustavianska tiden

Årskurs 6

Världshistorien till 1789; Antika kulturer, de stora upptäckterna fram till franska revolutionen
Källors tillförlitlighet

Musik

Gemensamma sånger för **åk 1-6:**

Vinden drar, Säg mig du lilla fågel, Sov du lilla vide, Nu grönskar det, I sommarens soliga dagar,
Sommarpsalm från Åland, Ålänningens sång

Årskurs 1-2

Sångrepertoar o innehåll hämtas ur omgivningen, årstiderna, kyrkoåret, traditioner

Uttryck musiken med kroppen, på papper etc

Starkt/forte – svagt/piano

Känna igen piano, flöjt, fiol, trumma, trumpet

Ringlekar o danser

Årskurs 3-4

Instrumentkännedom

Historia, traditioner, dans

Bygdens spelmän

Rytm, tempo

Notvärden

Jämn o tredelad takt

Gehörsövn

Blockflöjtspel

Klockspel/klangstavar

Rytminstrument

Åk 5-6

Folkmusik från Europa

Musikstilar

Orkestertyper, instrument

Medeltida musik, gregoriansk sång

Barocken

Klassicismen

Popmusik, spirituals, gospel, blues, rock, pop

Dynamik

Ppp-fff

Tempobeteckningar

Rytm

Triol, punkterad 1/4not Notnamn, G-klav

Höjn tecken, återställn tecken, sänkn tecken

Egna kompositioner

Blockflöjtspel, rytminstr

Bildkonst

Årskurs 1-2

Färglära: Grundfärger och blandade färger

Komposition: Grundformer, proportioner, form och rytm

Tekniker: Olika kriterier och pennor. Vattenfärg och tryck. Collage och pappersvikning

Formgivning: Skapa med händerna. Lera, trolldag och pappersmassa.

Årskurs 3-4

Färglära: Färgcirkeln, mellanfärger, komplementfärger och brutna färger.

Komposition: Rörelser, stilleben, 1-punktperspektiv, olika mönster.

Tekniker: Ytor och strukturer, penselteknik, tryck, skrapteknik, marmorering.

Formgivning: Lera och massor, geometriska figurer.

Årskurs 5-6

Färglära: Färgcirkeln, brutna färger och pastellfärger.

Komposition: Olika tekniker, mönster med hjälp av passare och linjal. Människor och djur i rörelse. Stilleben. Olika perspektiv, 2-punktperspektiv, färgperspektiv, ljus och skugga.

Tekniker: Tusch och kol. Ytor och strukturer med olika material. Collage, pappersvikning och tryck.

Formgivning: Konst av återanvänt material. Olika massor. Dekorationer

Åk 1-6

Museibesök, åländska och andra, stora konstnärer, deras verk och arbetssätt. Heraldik. Arkitektur

Slöjd

Årskurs 1-2

Tyg, garn

Följa muntl och visuell instruktion, rita av mallar, planera egna produkter efter givna ramar

Känna materialen filttyg, juteväv, aidaväv, bomullsgarn, pärlgarn, yllegarn, akrylgarn

Langettsöm, korsstyg, kanavanål, sy i knappar,

Fingervirka

Luftmaskor m virknål, pröva fasta maskor

Trycka med färdiga schabloner

Väva i enkel ram

Trä, kottar, grenar

Arbeten; snoddar, tofsar, flätor, hand- el fingerdockor, pappslöjd, skapa i naturmaterial

Textilslöjd

Årskurs 3-4

År 1

Symaskinen; delar, iträdning, raksöm, zickzack, starta, fästa, svänga

Tyger; aviga-räta, bomullstyg

Redskap

Personlig modell av given produkt, följa arbetsordn

Sy korsstyg, kedjesöm, stjälsöm

Virka fasta maskor, virka runt

Egna schabloner, stöppla

År 2

Valfri produkt enl given teknik

Blockhus-/lapp teknik el applikation

Sticka; lägga upp, räta maskor, avmaska

Årskurs 5-6

Måttagning, mönsterdelar, kopiera, rita o planera

Planera egen produkt

Bomullstyg, konstfiber, collegetyg, trikå, aidaväv, pärlgarn, mouliné garn, virkgarn, ylle

Korsstyg, kedjesöm, stjälsöm, träckla

Slätstickning med 5 stickor, intagning, avmaskning

Stolpvirkning

Silkscreenram

Dragkedja, snedlist, fålla, trikåsöm, klädesplagg

Teknisk slöjd

Åk 3-4

Verktygens anv o funktion

Maskiner o säkerh föreskrifter

Arbetsätt: mäta, rita, vinkla, såga, hyvla, raspa, fila, slipa, spika, borra, skruva, urholka, ytbehandla

Förslag på arbeten: båtar, fågelholk, pappershållare, isdubbar

Årskurs 5-6

Verktygens användning o funktion

Maskiner o säkerhetsföreskrifter

Arbetsätt: mäta, rita, vinkla, såga, hyvla, raspa, fila, slipa, spika, skruva, borra, tappa, ytbeh

Åk 6: svarva

Arb förslag: skylt, blompedestal, pappersrullshållare

Åk 6: ljusstake

Gymnastik och idrott

I åk 1-6 betonas goda rutiner, upplevelsen av idrottens positiva sidor samt säkerhet

Årskurs 1-2

Simning; vattenvana, flyta, doppa, hund- o ryggsim, inledande bröstsim

Gymnastik; Åla, rulla, handstöd, balans, förflyttning, svingar, hopp, klättring, takt, tempo o rytm, kullerbyttor, hjulning, satsbräda, uthopp, grundställning

Bollteknik; kast, lyror, dribblingar, passning, placering, anfall o försvar, tillämpn spel

Dans; rock, vals, polka, polonäs, improvisation

Friidrott; löpsteg, 3-fasstart, skyttelstafett, längdhopp, kärnkast, ansats

Skridskoåkn; snörning, åkställn, t-start, plogbroms, skär

(Skidåkn.); transport, åkställn, plogbroms, klättring, par- o diagonalstakn

orientering; terränglekar, väderstreck, kartan som bild av verklighet, passa kartan, stjärn- o banorient.

Hälsa; klädsel o utrustning, hygien, pos upplevelser, motion o hälsan

Årskurs 3-4

Simn; olika simsätt, distanssimn, bogsering

Gymn; kondition, styrka, smidighet, utförande, kombinationer, takt, tempo, rytm, hjulningar, handstående, ansats

Bolltekn; passn övn, målskott, anfall o försvar, spelide´, fair play

Dans; vals, folkdanser, fri impro

Friidr; sprint, distans, växlingar, längdhopp, kast m boll, turbospjut, ansats

Skridskoåkn; ”hockeybroms”, bkt, inner- o ytterskär, isspel, isvett

Skidåkn; motionsåkn, skridskostil

Orientering; banorientering

Hälsa; klädsel o utrustning, hygien, pos upplevelser, motion o hälsa

Årskurs 5-6

Simn; distanssimning, livräddning, simmärkestagn. (talang- kand, mag)

Gymnastik; töjning, kombinationer, takt o rytm. Hjulning, handstående med sats, kombinationer

Bolltekn; fair play, kombinationer (screening), spel

Dans; bugg/jive, schottis, “aerobic”

Friidr; löpning, växlingar i rundbanestafett, längdhopp, 3-steg, höjd, spjut, kula

Skridskoåkn; hastighetsåkn, enkla kombinationer, isspel, isvett
Skidåkn; motionsskidn, skridskostil
Orientering; banorientering
Hälsa; klädsel o utrustning, hygien, kost och hälsa, enkel träningslära (uppvärmn, trän, vila)

Engelska (gemensam arbetsplan för Såhd)

Årskurs 2-3

Eleverna skall:

- utveckla intresse för engelska språket
- lära sig uppfatta, förstå och våga tala engelska och agera enligt individuell förmåga
- lära sig respektera varandras kunskaper och färdigheter
- göra sig förstådda i för dem nära och vardagliga situationer
- med hjälp av bilder förstå en enkel text berättad på engelska

Innehåll:

- vardagliga fraser
- räkneord 1-20
- alfabetet
- ordkunskap tex.djur, familj, skola, kroppen, kläder, veckodagar, mat, möbler, jämna klockslag, verb, adjektiv

Årskurs 4

Eleverna skall:

- lära sig att använd engelska språket för att kommunicera med varandra
- kunna översätta och producera enkla texter
- befästa ett gott uttal genom muntliga övningar

Innehåll:

- vardagliga fraser
- räkneord 1-100
- presens av to be och to have
- obestämd och bestämd artikel
- demonstrativa pronomen, *this* och *that*
- prepositioner: *in, on, under, over, beside, behind, in front of, at, near, between*
- regelbunden plural
- presens av regelbundna verb
- *there is – there are*
- genitiv (med apostrof)
- ordkunskap tex. månaderna, möbler, mat, väder, klockan, verb, adjektiv

Årskurs 5-6

Eleverna skall

- lära sig att använda språket för att kommunicera med andra utgående från texter som handlar om barn och vuxna i såväl realistiska som fantasifulla situationer.
- befästa ord, uttryck och språkliga mönster genom skriftliga övningar.
- få kännedom om barns levnadsförhållanden i engelskspråkiga länder, samt en inblick i kultur och samhällsliv

Innehåll **åk 5:**

- imperfekt av *to be, to have, to do*
- omskrivning med *do* och *does* i frågor och nekande satser
- possessiva pronomen
- komparation av regelbundna adjektiv
- ordningstal
- oregelbunden plural
- datum
- genitiv med *of*
- fonetiska tecken

Innehåll i **åk 6:**

- räkneord 1-1000
- progressiv form
- oregelbundna verb
- futurum
- komparation av adjektiv
- reflexiva pronomen
- relativa pronomen

Finska

Årskurs 5

Nom sing, plur

Gen sing

Adessiv, inessiv sing

Kongruens

Verb i presens

Jakande och nekande presens

Ordningstal i grundform

Förstå o användna all dagliga fraser o frågor

Vems något är, vem som har något, var något finns

Uttrycka antal

Enkla tidsuttryck

Årskurs 6

Jak och nek presens

Part sing

Uttrycka priser

Uttrycka tider

Tyska (gemensam arbetsplan för SÅHD)

Årskurs 5-6

Eleverna skall:

- klara av tyska i för dem vardagliga sammanhang
- ha någon kännedom om tysktalande länder

Tonvikten ligger på övningar i muntlig färdighet med gott uttal. Skriv- och språkriktighetsövningar skall stödja den muntliga färdigheten. Genom att undervisningsmetoder och material varieras, tas elevernas olika inlärningsstilar i bruk. En atmosfär, där var och en arbetar målmedvetet och kan få känna glädje över sina framsteg, främjas, så att eleverna fullt ut vill och vågar använda språket.

Eleverna skall få en inblick i levnadsförhållanden, samhällsliv, sport och kultur i de tysktalande länderna, och därigenom i någon mån förstå sig på kulturella skillnader.

Innehåll:

Grundläggande ord/fraser inom följande ämnesområden:

- hälsnings-, artighetsfraser (vykort, brev, mail, telefoning)
- presentera sig och sin familj
- släkt
- fritidsintressen/aktiviteter tex. djur, sport, musik
- alfabetet
- siffror, sifferuttryck; tel.nr, pengar, årtal
- café- och restaurangbesök /livsmedel, rätter
- inköp
- skola, arbete, yrken
- vägbeskrivningar, resor, färdmedel, hotell
- tidsuttryck; klockan, veckodagar, del av dag, månader, årstider
- väder
- kläder
- kroppen, hälsa
- färger, vanliga adjektiv
- Hus och hem
- Högtider, traditioner
- Nationalitetsord

Grammatik:

- regelbunden presens
- presens av *haben* och *sein*
- substantiv med stor bokstav
- artiklar i nominativ
- plural
- personliga pronomen
- possessiva pronomen, singular (ev. pluralis)

DAGHEM-SKOLA, samordnad arbetsplan för Jomala (utarbetad 2007-2008)

Förundervisningen

Nybörjarundervisningen

Språkutveckling

Stödja barnets begynnande läs- och skrivkunnighet genom att inspirera och väcka lusten till viljan att lära sig läsa och skriva. Uppmärksamma barnet på ord och meningar. Lära sig lyssna, reflektera och återberätta	Ge verktygen till läsning och skrivning. Uppmuntra till att reflektera över den språkliga medvetenhetens olika delområden. Väcka nyfikenheten inom läs- och skrivinläring
---	---

Matematiskt tänkande

Den grundläggande matematiken utgår från vardagliga situationer där barnet kan reflektera över begrepp, mängd, olikheter och likheter. Öva kreativt tänkande genom enkla problemlösningar.	Tillfällen att reflektera och få kunskap om matematiska begrepp, strukturer och strategier. Öva på talbegrepp, sifferskrivning, räknesätten addition och subtraktion.
--	---

Rörelse

Rörelseaktiviteter ute och inne som utvecklar fin- och grovmotoriken, balansen och koordinationsförmågan.	Genom rörelsegemenskap få uppleva glädje och rekreation. Lära sig sambandet mellan hälsa, motion och gemenskap. Få insikt i de vanligaste idrottsformerna.
---	--

Skapande verksamhet och Musik

Barnen erbjuds rikliga tillfällen att utveckla sin kreativitet och fritt få uttrycka sina känslor och tankar i bild. Inspiration till att pröva många olika material och tillfällen att laborera med färger. Olika sömnadssätt på olika tyg. Inom musiken få uppleva sångglädje och rytmik genom sång- och rörelselekstunder.	Tillvarata elevernas spontana kreativitet. Få arbeta med olika material och tekniker. Uppmuntra eleverna till att uttrycka sig i bild. Färg-, form- och kompositionslära är delar av bildkonsten. Skapa en positiv attityd till musiken och väcka elevens musikintresse.
---	--

Etik och social utveckling

Genom sagor och rollspel får barnen leva sig in i olika situationer och utveckla en empatisk förmåga för andra individer. Lära sig förstå och upptäcka sina egna känslor och lära sig avläsa andras känslor. Genom självkontroll lära sig hantera ilska och förebygga ett aggressivt beteende.	Förståelse för mångfalden av livsåskådningar. Lära sig lyssna på varandra och bygga upp ett positivt samarbete. Lära sig självkontroll och ett fungerande samspel i sociala situationer.
--	--

Hembygdskunskap, natur och miljö

Stödja barnet att iakttäta det som händer i vår natur och närmiljö, med alla sinnen. Bekanta sig med närmiljön under alla årstidsväxlingar. Lära sig positivt miljöansvar och hur man rör sig i naturen utan att göra åverkan. Aktivt delta i kulturutbudet som riktar sig till barn och det åländska kulturarvet och hembygdens traditioner.	<i>Skrivningen ej ännu behandlad av samarbetsgruppen</i>
---	--

Religion

Inom religionen får barnen bekanta sig med kyrkoårets högtider och festligheter	<i>Skrivningen ej ännu behandlad av samarbetsgruppen</i>
---	--